

ATSAKINGŲ ASMENŲ PATVIRTINIMAS

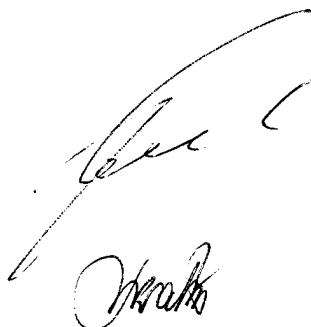
2009-02-27

Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos vertybinių popierių įstatymo 21 straipsnio 1 dalimi, patvirtiname, kad, mūsų žiniomis, akcinės bendrovės „Lifosa“ 2008 metų neaudituoja tarpinė dvylikos mėnesių finansinė atskaitomybė, sudaryta pagal ES patvirtintus Tarptautinės finansinės atskaitomybės standartus, atitinka tikrovę ir teisingai parodo bendrovės turta, įsipareigojimus, finansinę būklę ir pelną.

PRIDEDAMA:

2008 m. dvylikos mėn. neaudituoja tarpinė finansinė atskaitomybė.

Generalinis direktorius

Jonas Dastikas

Vyriausia buhalterė

Nijolė Kalinauskienė

**AB „LIFOSA“
FINANSINĖS ATASKAITOS (NEAUDITUOTOS)
2008 M. GRUODŽIO 31 D.**

TURINYS

	Puslapis
FINANSINĖS ATASKAITOS	3
Pelno (nuostolių) ataskaita	3
Balansas	4
Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita	5
Pinigų srautų ataskaita	6
Aiškinamasis raštas	7
Bendroji informacija.....	7
Reikšmingi apskaitos principai.....	7
Finansinės rizikos valdymas.....	12
Svarbūs apskaitiniai vertinimai ir sprendimai.....	13
Finansinių ataskaitų pastabos.....	15

**AB „LIFOSA”
FINANSINĖS ATASKAITOS (NEAUDITUOTOS)
2008 M. GRUODŽIO 31 D.**

**PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA
tūkst.litų**

	Pastabos	Spalio - gruodžio mėn.		Gruodžio 31 d.pasibaigę metai	
		2008	2007	2008	2007
Pardavimo pajamos	1	239 092	279 923	1 748 778	921 648
Pardavimo savikaina	4	(518 643)	(156 325)	(1 486 208)	(578 022)
Bendrasis pelnas		(279 551)	123 598	262 570	343 626
Pardavimo ir paskirstymo sąnaudos	2,4	(4 176)	(8 868)	(26 783)	(31 316)
Administracinės sąnaudos	3,4	(6 763)	(9 304)	(28 766)	(23 258)
Grynasis sandorių užsienio valiuta pelnas (nuostoliai)	5	23 542	(9 105)	48 909	(22 374)
Kitos pajamos	6	4 778	558	8 517	1 070
Veiklos pelnas		(262 170)	96 879	264 447	267 748
Palūkanų pajamos už trumpalaikius indėlius		352	1 258	2 320	2 317
Pelnas prieš apmokestinimą		(261 818)	98 137	266 767	270 065
Pelno mokestis	7	49 596	(18 029)	(29 536)	(48 963)
Grynasis pelnas		(212 222)	80 108	237 231	221 102
Vienai akcijai tenkantis paprastas ir sumažintas pelnas (Lt vienai akcijai)	8		3,81	11,29	10,52

3–25 puslapiuose pateiktas preliminaris neauditutas finansines ataskaitas 2009 m. vasario 27 d. patvirtino Generalinis direktorius ir Vyr. buhalterė.

Jonas Dastikas
Generalinis direktorius

Nijolė Kalinauskienė
Vyr. buhalterė

AB „LIFOSA“
 FINANSINĖS ATASKAITOS (NEAUDITUOTOS)
 2008 M. GRUODŽIO 31 D.

BALANSAS
 tūkst.litų

	Pastabos	Gruodžio 31 d.	
		2008	2007
TURTAS			
Ilgalaikis turtas			
Ilgalaikis materialusis turtas	9	264 551	252 798
Ilgalaikis nematerialusis turtas	10	459	650
Atidėtojo pelno mokesčio turtas	7	41 261	1 989
Kitos gautinos sumos	11,13	2 709	3 288
		308 980	258 725
Trumpalaikis turtas			
Atsargos	12	154 548	63 657
Prekybos ir kitos gautinos sumos	13,14	165 858	208 490
Suteiktos trumpalaikės paskolos	13,14	359 764	12 865
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	15	63 469	173 272
		743 639	458 284
Turto iš viso		1 052 619	717 009
AKCININKŲ NUOSAVYBĖ			
Akcinis kapitalas	16	210 206	210 206
Akcijų priedai		80	80
Įstatymų numatytas rezervas		21 021	12 734
Nepaskirstytas pelnas		618 808	389 864
Akcininkų nuosavybės iš viso		850 115	612 884
ĮSIPAREIGOJIMAI			
Trumpalaikiai įsipareigojimai			
Pelno mokesčio įsipareigojimai		53 183	38 136
Prekybos ir kitos mokėtinos sumos	17	144 109	60 301
Subsidijos	18	5 212	5 688
Įsipareigojimų iš viso		202 504	104 125
Akcininkų nuosavybės ir įsipareigojimų iš viso		1 052 619	717 009

AB „LIFOSA”
 FINANSINĖS ATASKAITOS (NEAUDITUOTOS)
 2008 M. GRUODŽIO 31 D.

NUOSAVO KAPITALO POKYČIŲ ATASKAITA
 tūkst.litų

	Pasta- bos	Akcinis kapitalas	Akcijų priedai	Įstatymų numatytas rezervas	Nepaskirs- tytas pelnas	Iš viso
Likutis 2007 m. sausio 1 d.		210 206	80	10 873	170 623	391 782
Pervesta į įstatymų numatytą rezervą		-	-	1 861	(1 861)	-
Grynasis laikotarpio pelnas		-	-	-	140 994	140 994
Likutis 2007 m. rugsėjo 30 d.		210 206	80	12 734	309 756	532 776
Pervesta į įstatymų numatytą rezervą		-	-	-	-	-
Grynasis laikotarpio pelnas		-	-	-	80 108	80 108
Likutis 2007 m. gruodžio 31 d.	16	210 206	80	12 734	389 864	612 884
Pervesta į įstatymų numatytą rezervą		-	-	8 287	(8 287)	-
Grynasis laikotarpio pelnas		-	-	-	449 452	449 452
Likutis 2008 m. rugsėjo 30 d.		210 206	80	21 021	831 030	1 062 336
Pervesta į įstatymų numatytą rezervą		-	-	-	(212 222)	(212 222)
Grynasis laikotarpio pelnas		-	-	-	-	-
Likutis 2008 m. gruodžio 31 d.	16	210 206	80	21 021	618 808	850 115

AB „LIFOSA”
 FINANSINĖS ATASKAITOS (NEAUDITUOTOS)
 2008 M. GRUODŽIO 31 D.

PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA
 tūkst.litų

	Pasta -bos	Gruodžio 31 d. pasibaigę metai	
		2008	2007
Pinigų srautai iš įprastinės veiklos			
Pinigų srautai iš įprastinės veiklos	19	285 742	190 699
Sumokėtas pelno mokestis		(53 761)	(13 249)
Grynieji pinigų srautai iš įprastinės veiklos		231 981	177 450
Pinigų srautai iš investicinės veiklos			
Ilgalaikio materialiojo turto ir nematerialiojo pirkimas	9,10	(41 310)	(32 191)
Pajamos iš ilgalaikio materialiojo turto pardavimo		133	221
Pajamos iš asocijuotos įmonės pardavimo		-	2 775
Paskolos, suteiktos susijusioms šalims		(680 357)	-
Susijusių šalių grąžintos paskolos		363 552	-
Gautos palūkanos už suteiktas paskolas		7 500	-
Vertybinių popierių pardavimas	13	-	287
Grynieji pinigų srautai iš investicinės veiklos		(350 482)	(28 908)
Pinigų srautai iš finansinės veiklos			
Palūkanų pajamos už trumpalaikius indėlius		2 320	2 317
Grynieji pinigų srautai iš finansinės veiklos		2 320	2 317
Pinigų ir pinigų ekvivalentų grynasis padidėjimas (sumažėjimas)		(116 181)	150 859
Pinigų ir pinigų ekvivalentų pasikeitimas			
Metų pradžioje		173 272	24 736
Grynasis padidėjimas (sumažėjimas)		(116 181)	150 859
Valiutų kursų pasikeitimo įtaka grynujų pinigų ir pinigų ekvivalentų likučiui		6 378	(2 323)
Pinigai ir pinigų ekvivalentai metų pabaigoje	15	63 469	173 272

**AB „LIFOSA”
AIŠKINAMASIS RAŠTAS (NEAUDITUOTAS)
2008 M. GRUODŽIO 31 D.**

(Visos sumos lentelėse yra tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

A. BENDROJI INFORMACIJA

AB „Lifosa” (toliau – Bendrovė), buvusi AB „Fostra”, 1963 m. buvo įsteigta kaip Kėdainių valstybinė chemijos gamykla. 1995 m. Kėdainių valstybinė chemijos gamykla buvo reorganizuota į valstybinę akcinę bendrovę ir įregistruota kaip AB „Fostra” po dalinio Bendrovės privatizavimo, įvykusio 1991-1994 m. Bendrovės buveinė yra Kėdainiuose. Buveinė registruota adresu:

Juodkiškio 50
LT-57502 Kėdainiai
Lietuva

Bendrovės akcijos yra įtrauktos į Lietuvos nacionalinės vertybinių popierių biržos Papildomąjį prekybos sąrašą. Pagrindinė Bendrovės veikla – fosfatinių trąšų, daugiausiai diamonio fosfato (DAP), gamyba. 2008 m. gruodžio 31 d. ir 2007 m. gruodžio 31 d. pagrindiniai Bendrovės akcininkai buvo:

<i>Akcininkas</i>	<i>Akcijų skaičius</i>	<i>Akcinio kapitalo dalis, proc.</i>
„Mineral Chemical Company Eurochem”	19 160 229	91,15%
„Eurochem A.M. Limited”	767 250	3,65%
„Sagitarium International Limited”	226 909	1,08%
Kiti akcininkai	866 176	4,12%
	<u>21 020 564</u>	<u>100%</u>

Bendrovės darbuotojų skaičius 2008 m. gruodžio 31 d. buvo 1 003 (2007 m. – 1 019).

B. REIKŠMINGI APSKAITOS PRINCIPAI

B.1 Rengimo pagrindas

Bendrovės finansinės ataskaitos parengtos pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus (TFAS), patvirtintus Europos Sąjungos (ES). Šios finansinės ataskaitos parengtos vadovaujantis istorinės įsigijimo savikainos samprata, pakoreguota dėl tam tikro ilgalaikio materialiojo turto indeksavimo (B.4 pastaba).

Pagrindiniai apskaitos principai, kuriais vadovaujantis buvo parengtos šios finansinės ataskaitos, išdėstyti toliau. Šie apskaitos principai buvo nuosekliai taikomi visiems pateiktiems laikotarpiams, jeigu nenurodyta kitaip.

Rengiant finansines ataskaitas pagal TFAS reikalavimus, reikia atlikti svarbius apskaitinius vertinimus. Taip pat vadovybei tenka priimti sprendimus, susijusius su Bendrovės taikomais apskaitos principais. Sritys, kuriose tenka priimti reikšmingus ir sudėtingus sprendimus, arba sritys, kuriose daromos prielaidos ir taikomi apskaitiniai vertinimai turi reikšmingos įtakos finansinėms atskaitoms, aprašytos D pastaboje.

B.2 Užsienio valiutų perskaičiavimas

(a) Funkcinė ir pateikimo valiuta

Finansinėse ataskaitose parodyti straipsniai įvertinti pirminės ekonominės aplinkos, kurioje Bendrovė vykdo veiklą, valiuta (toliau – funkcinė valiuta). Šios finansinės ataskaitos pateiktos Lietuvos litais (Lt), kuri yra Bendrovės funkcinė ir pateikimo valiuta. Nuo 2002 m. vasario 2 d. litas susietas su euru santykiu 3,4528 lito už 1 eurą.

(b) Sandoriai ir likučiai

Sandoriai užsienio valiuta perskaičiuojami į funkcinę valiutą naudojant valiutų kursus, galiojančius sandorių atlikimo dieną. Pelnas ir nuostoliai, atsirandantys vykdant atsiskaitymus, susijusius su šiais sandoriais, bei perskaičiuojant piniginius turto bei įsipareigojimų likučius, įvertintus užsienio valiutomis, pagal metų pabaigoje galiojančius kursus, apskaitomi pelno (nuostolių) ataskaitoje.

**AB „LIFOSA”
AIŠKINAMASIS RAŠTAS (NEAUDITUOTAS)
2008 M. GRUODŽIO 31 D.**

(Visos sumos lentelėse yra tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

B.3 Ilgalaikis materialusis turtas

Ilgalaikis materialusis turtas, įsigytas 1996 m. sausio 1 d. ar vėliau, apskaitomas istorine įsigijimo savikaina, sumažinta sukaupto nusidėvėjimo suma. Ilgalaikis materialusis turtas, įsigytas iki 1996 m. sausio 1 d., apskaitomas istorine įsigijimo savikaina, sumažinta sukaupto nusidėvėjimo suma, koreguota dėl indeksacijos, taikant Lietuvos Respublikos Vyriausybės skirtingoms turto grupėms nustatytus indeksacijos koeficientus. Per laikotarpį nuo 1992 m. sausio 1 d. iki 1995 m. gruodžio 31 d. buvo atliktos keturios ilgalaikio materialiojo turto indeksacijos.

Indeksacijų metu buvo taikomi šie indeksacijos koeficientai (priklausomai nuo turto įsigijimo datos ir tipo):

Indeksacijos data	Ilgalaikio materialiojo turto indeksacijos koeficientai
1992 m. sausio 1 d.	2,2 karto
1992 m. liepos 1 d.	2-5 kartus
1994 m. balandžio 15 d.	1,4-14 kartų
1995 m. gruodžio 31 d.	1,2-1,7 karto

Bendrovė negalėjo įvertinti galimo TAS Nr. 29 „Finansinės ataskaitos hiperinfliacijos sąlygomis“ nesilaikymo poveikio tam tikro ilgalaikio materialiojo turto vertinimui, kuris balanse yra apskaitomas istorine įsigijimo savikaina, sumažinta sukaupto nusidėvėjimo suma, koreguota dėl indeksacijos, taikant 1992-1995 metais Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytus indeksacijos koeficientus. Tačiau bendras vartotojų kainų indekso padidėjimas per laikotarpį, kurio metu Lietuvos ekonomika buvo laikoma hiperinfliacine pagal TAS Nr. 29 (1990-1996 metai imtinai), smarkiai viršijo Vyriausybės nustatytus indeksacijos koeficientus. Dėl šios priežasties ilgalaikio materialiojo turto apskaitinė vertė, nurodyta 2008 m. gruodžio 31 d., būtų buvusi didesnė, jei Bendrovė būtų galėjusi tinkamai taikyti TAS Nr. 29 reikalavimus.

Vėliau patiriamos išlaidos pridėdamos prie turto apskaitinės vertės arba pripažįstamos kaip atskiras turtas tik tuo atveju, jeigu tikėtina, kad ateityje Bendrovė iš šio turto gaus ekonominės naudos ir šio turto savikaina gali būti patikimai įvertinta. Visos kitos remonto ir priežiūros sąnaudos pripažįstamos sąnaudomis pelno (nuostolių) ataskaitoje per tą finansinį laikotarpį, kuomet jos buvo patirtos.

Turto nusidėvėjimas apskaičiuojamas taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) metodą, nurašant turto įsigijimo vertę iki likvidacinės vertės per šiuos nustatytus naudingo tarnavimo laikotarpius:

Pastatai	40 metų
Mašinos ir įrengimai	10-25 metai
Transporto priemonės	4-10 metų
Įranga ir kitas ilgalaikis materialusis turtas	5-8 metai

Turto likvidacinės vertės ir naudingo tarnavimo laikotarpiai peržiūrimi ir prireikus koreguojami kiekvieną balanso parengimo dieną.

Jei nustatoma, kad ilgalaikio materialiojo turto apskaitinė viršija jo nustatytą atsiperkamąją vertę, turto vertė iš karto yra sumažinama iki atsiperkamosios vertės (B.5 pastaba).

Nebaigta statyba perkeliama į atitinkamas ilgalaikio materialiojo turto grupes tuomet, kai ji užbaigiama ir turtas yra parengtas jo numatytam naudojimui.

Kai ilgalaikis materialusis turtas nurašomas arba kitaip perleidžiamas, jo įsigijimo vertė bei sukauptas nusidėvėjimas toliau nebeapskaitomi finansinėse ataskaitose, o su tuo susijęs pelnas arba nuostoliai, apskaičiuoti kaip skirtumas tarp įplaukų ir perleisto ilgalaikio materialiojo turto apskaitinės vertės, įtraukiami apskaičiuojant veiklos pelną.

B.4 Nematerialusis turtas

Programinė įranga, iš kurios Bendrovė tikisi gauti ekonominės naudos ateityje, apskaitoma įsigijimo savikaina, sumažinta sukauptos amortizacijos suma. Amortizacija skaičiuojama taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) metodą per 3 metų naudingo tarnavimo laikotarpį.

B.5 Nefinansinio turto vertės sumažėjimas

Turtas, kuriam skaičiuojama amortizacija arba nusidėvėjimas, peržiūrimas siekiant nustatyti jo vertės sumažėjimą, jeigu tik tam tikri įvykiai ar aplinkybių pasikeitimai liudija, kad turto apskaitinė vertė gali būti neatgauta. Suma, kuria turto apskaitinė vertė viršija jo atsiperkamąją vertę, pripažįstama vertės sumažėjimo nuostoliais. Atsiperkamoji vertė yra turto tikroji vertė, atėmus pardavimo sąnaudas, arba naudojimo vertė, priklausomai nuo to, kuri iš jų yra didesnė. Nustatant turto vertės sumažėjimą, turtas yra sugrupuojamas į mažiausias grupes, kurių atžvilgiu galima nustatyti atskirus pinigų srautus (pinigų srautus sukuriančius vienetus).

7–25 puslapiuose pateikti apskaitos principai ir pastabos yra neatskiriama šių preliminarių neaudituočių finansinių ataskaitų dalis

**AB „LIFOSA“
AIŠKINAMASIS RAŠTAS (NEAUDITUOTAS)
2008 M. GRUODŽIO 31 D.**

(Visos sumos lentelėse yra tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

B.6 Finansinis turtas

Paskolos ir gautinos sumos

Suteiktos paskolos ir gautinos sumos yra neišvestinis finansinis turtas, kuriam nustatyti fiksuoti ar kitaip nustatomi mokėjimai ir kuris nekotiruojamas aktyvioje rinkoje. Jos apskaitomos kaip trumpalaikis turtas, išskyrus tuos atvejus, kuomet jų terminas yra ilgesnis nei 12 mėnesių nuo balanso parengimo dienos. Pastaruoju atveju jos priskiriamos prie ilgalaikio turto. Paskolos ir gautinos sumos apskaitomos balanso prekybos ir kitų gautinų sumų bei suteiktų paskolų straipsniuose.

Paskolos ir gautinos sumos pradžioje yra apskaitomos tikrąja verte, o vėliau vertinamos amortizuota savikaina, taikant apskaičiuotų palūkanų normos metodą, sumažinta vertės sumažėjimo suma. Gautinų sumų vertės sumažėjimo nuostolis pripažįstamas tuomet, kai yra objektyvių įrodymų, jog Bendrovė nesugebės atgauti visų šių sumų per iš anksto nustatytus terminus. Vertės sumažėjimo suma yra skirtumas tarp apskaitinės vertės ir įvertintų būsimųjų pinigų srautų, diskontuotų taikant apskaičiuotų palūkanų normą, dabartinės vertės. Gautinų sumų vertės sumažėjimo nuostolio suma pripažįstama pelno (nuostolių) ataskaitos administracinių sąnaudų straipsnyje. Beviltiškos skolos yra nurašomos tais metais, kuriais jos nustatomos kaip neatgautinos.

B.7 Atsargos

Atsargos apskaitomos savikaina arba grynąja galimo realizavimo verte, priklausomai nuo to, kuri iš jų yra mažesnė. Savikaina apskaičiuojama vadovaujantis *FIFO* metodu. Pagamintos produkcijos ir nebaigtos gamybos savikainą sudaro žaliavos, tiesioginės darbo ir kitos tiesioginės sąnaudos bei susijusios netiesioginės gamybos sąnaudos, tačiau į ją neįtraukiamos skolinimosi išlaidos.

Pagamintos produkcijos grynoji galimo realizavimo vertė yra įvertinta pardavimo kaina, esant įprastoms verslo sąlygoms, atėmus produkcijos užbaigimo ir pardavimo sąnaudas. Žaliavos ir kitos medžiagos, laikomos produkcijai gaminti, nėra nukainojamos žemiau negu jų savikaina, išskyrus tuos atvejus, kai tikėtina, kad iš šių žaliavų ir medžiagų pagamintos produkcijos savikaina viršys grynąją galimo realizavimo vertę. Tokiomis aplinkybėmis Bendrovė geriausiai gryniosios žaliavų ir medžiagų galimo realizavimo vertės matu laiko vertę, už kurią būtų galima įsigyti tokias pačias žaliavas. Nuostolis, susidaręs dėl atsargų nukainojimo iki gryniosios galimo realizavimo vertės, pripažįstamas pelno (nuostolių) ataskaitos pardavimo savikainos straipsnyje.

B.8 Pinigai ir pinigų ekvivalentai

Pinigai ir pinigų ekvivalentai apskaitomi nominalia verte. Pinigus ir pinigų ekvivalentus sudaro pinigai kasoje, pinigai bankuose iki pareikalavimo bei kitos trumpalaikės labai likvidžios investicijos, kurių terminas yra ne ilgesnis kaip trys mėnesiai.

B.9 Akcinis kapitalas

Paprastosios akcijos apskaitomos jų nominalia verte. Už parduotas akcijas gauta suma, viršijanti jų nominalią vertę, apskaitoma kaip akcijų priedai.

B.10 Įstatymų numatytas rezervas

Įstatymų numatytas rezervas yra privalomas pagal Lietuvos Respublikos įstatymų reikalavimus. Kasmetinis pervedimas į įstatymo numatytą rezervą sudaro 5 proc. grynojo rezultato ir yra privalomas tol, kol šis rezervas pasiekia 10 proc. akcinio kapitalo. Įstatymo numatytas rezervas negali būti skirtas dividendų mokėjimui, tačiau gali būti panaudotas būsimiems nuostoliams padengti.

B.11 Prekybos mokėtinos sumos

Prekybos mokėtinos sumos pradžioje pripažįstamos tikrąja verte, o vėliau vertinamos amortizuota savikaina, taikant apskaičiuotų palūkanų normos metodą.

B.12 Pelno mokestis

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymu, apmokestinamajam pelnui taikomas 15 proc. pelno mokesčio tarifas. Mokesčių sąnaudos, apskaitytos šiose finansinėse ataskaitose, remiasi vadovybės atliktais skaičiavimais pagal Lietuvos Respublikos mokesčių įstatymus. Pelno mokesčio tarifas už 2007 ir 2008 metus yra 15 proc. Vadovaujantis iki šių finansinių ataskaitų parengimo dienos priimtais LR pelno mokesčio įstatymo pakeitimais, nuo 2009 m. pelno mokesčio tarifas bus 20 proc.

**AB „LIFOSA“
AIŠKINAMASIS RAŠTAS (NEAUDITUOTAS)
2008 M. GRUODŽIO 31 D.**

(Visos sumos lentelėse yra tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

Vadovaujantis LR laikuojų socialinio mokesčio įstatymu, apmokestinamajam pelnui, uždirbtam per 2007 metus, buvo taikomas socialinis mokestis, kuris sudarė 3 proc. (pridedant prie 15 proc. pelno mokesčio tarifo). Apmokestinamajam pelnui, uždirbtam per 2008 metus, socialinis mokestis nebetaikomas.

Atidėtas pelno mokestis apskaitomas taikant įsipareigojimų metodą laikiniams skirtumams, susidarantiems tarp turto ir įsipareigojimų mokesčių bazės ir jų apskaitinės vertės finansinėse ataskaitose. Atidėtas pelno mokestis apskaičiuojamas taikant balanso parengimo dienai patvirtintus arba iš esmės patvirtintus mokesčių tarifus (ir įstatymus), kuriuos numatoma taikyti, kuomet bus realizuojamas susijęs atidėtojo pelno mokesčio turtas arba įvykdomas atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimas. Atidėtas pelno mokesčio turtas yra pripažįstamas visiems laikiniams skirtumams, jei yra tikėtina, kad bus gautas apmokestinamasis pelnas, kurio pakaks laikiniams skirtumams panaudoti.

Pagrindiniai laikinieji skirtumai susidaro nuo sukauptų sąnaudų bei atsargų nukainojimo iki grynosios galimo realizavimo vertės. Tačiau atidėtas pelno mokestis nepripažįstamas, jeigu jis susidaro dėl kitų nei verslo sujungimo būdu atsiradusio turto ar įsipareigojimų pirminio pripažinimo, kuris sandorio metu neturėjo jokios įtakos nei apskaitiniam, nei apmokestinamam pelnui ar nuostoliams.

B.13 Lizingas ir nuoma – kur Bendrovė yra nuomininkė

(a) Finansinė nuoma (lizingas)

Ilgalaikio materialiojo turto nuoma, kuomet Bendrovei perduodama iš esmės visa su turto nuosavybe susijusi rizika ir nauda, vadinama finansine nuoma (lizingu). Finansinė nuoma pradžioje kapitalizuojama mažesne iš dviejų verčių: lizingo būdu įsigyto ilgalaikio materialiojo turto tikrąja verte arba įvertinta minimalių lizingo įmokų dabartine verte. Nuomos mokestis paskirstomas tarp įsipareigojimų bei finansavimo sąnaudų taip, kad sudarytų pastovią palūkanų normą likusiam lizingo įsipareigojimų balansui. Atitinkamai, nuomos mokesčiai, atėmus būsimo finansavimo sąnaudas, yra apskaitomi ilgalaikių mokėtinų sumų straipsnyje, išskyrus tuos atvejus, kuomet mokėjimai turi būti atlikti per 12 mėnesių ir tokiu atveju jie apskaitomi trumpalaikiuose įsipareigojimuose. Pagal lizingo sutartį naudojamo turto nusidėvėjimui skaičiuoti taikoma tokia pat apskaitos politika, kaip ir nuosavo turto nusidėvėjimo apskaitai. Jeigu nėra pagrįstai tikėtina, kad lizingo gavėjas įgis nuosavybės teisę į turtą lizingo laikotarpio pabaigoje, turtas nudėvimas per jo naudingą tarnavimo laikotarpį arba lizingo laikotarpį, priklausomai nuo to, kuris iš jų yra trumpesnis.

(b) Nuoma

Nuoma, kai nuomotojui lieka reikšminga rizikos dalis ir nuosavybės teikiama nauda, laikoma nuoma. Nuomos įmokos (atėmus bet kurias nuomotojo suteiktas nuolaidas) pripažįstamos sąnaudomis pelno (nuostolių) ataskaitoje proporcingai per visą nuomos laikotarpį.

B.14 Nuoma – kur Bendrovė yra nuomotoja

Turtas, išnuomotas pagal nuomos sutartis, apskaitomas balanse ilgalaikio materialiojo turto straipsnyje. Jis nudėvimas per numatytą naudingą tarnavimo laiką panašiai, kaip ir kitas bendrovei priklausantis ilgalaikis materialusis turtas. Nuomos pajamos pripažįstamos proporcingai per visą nuomos laikotarpį.

B.15 Išmokos darbuotojams

(a) Socialinio draudimo įmokos

Bendrovė už savo darbuotojus moka socialinio draudimo įmokas į Valstybinį socialinio draudimo fondą (toliau – Fondas) pagal nustatytą įmokų planą, vadovaujantis vietos teisės aktų reikalavimais. Nustatytą įmokų planą – tai planas, pagal kurį Bendrovė moka fiksuoto dydžio įmokas į Fondą ir neturi teisinio ar konstruktyvaus įsipareigojimo toliau mokėti įmokas, jei Fondas neturi pakankamai turto, kad sumokėtų visas išmokas darbuotojams, susijusias su jų tarnyba dabartiniu ir ankstesniais laikotarpiais. Socialinio draudimo įmokos pripažįstamos sąnaudomis pagal kaupimo principą ir priskiriamos prie darbo užmokesčio sąnaudų.

(b) Išėitinės išmokos

Išėitinės išmokos darbuotojams mokamos nutraukus darbo santykius su darbuotoju iki jo įprasto išėjimo į pensiją arba darbuotojui priėmus sprendimą savo noru išėiti iš darbo mainais į tokias išmokas. Bendrovė pripažįsta išėitines išmokas tada, kai ji yra akivaizdžiai įpareigota nutraukti darbo santykius su esamais darbuotojais pagal detalų oficialų darbo santykių nutraukimo planą be galimybės jo atsisakyti arba įpareigota mokėti išėitines išmokas po to, kai jos buvo pasiūlytos už išėjimą iš darbo savo noru. Jei išėitinės išmokos tampa mokėtinos vėliau nei per 12 mėnesių nuo balanso datos, jos diskontuojamos iki dabartinės vertės.

**AB „LIFOSA”
AIŠKINAMASIS RAŠTAS (NEAUDITUOTAS)
2008 M. GRUODŽIO 31 D.**

(Visos sumos lentelėse yra tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

(c) Premijų planai

Bendrovė pripažįsta įsipareigojimą ir sąnaudas premijoms, kuomet ji yra įsipareigojusi pagal sutartį arba praaišiję taikoma praktika yra sukūrusi konstruktyvų įsipareigojimą.

B.16 Pajamų pripažinimas

Pardavimo pajamas sudaro atlygio, gauto ar gautino už parduotas prekes ir paslaugas Bendrovei vykdam įprastinę veiklą, tikroji vertė. Pajamos apskaitomos atėmus pridėtinės vertės mokestį, sugražintas prekes ir kainų nuolaidas bei eliminavus pardavimus Bendrovės viduje. Pajamos iš prekių pardavimo pripažįstamos tik tada, kai pirkėjui perduodama visa reikšminga rizika ir nuosavybės į prekes teikiama nauda.

Palūkanų pajamos pripažįstamos proporcingai, taikant apskaičiuotų palūkanų normos metodą. Kuomet sumažėja gautinos sumos vertė, Bendrovė sumažina jos apskaitinę vertę iki atsiperkamosios vertės, kurią sudaro įvertinti būsimi pinigų srautai, diskontuoti priemonės pirmine apskaičiuotų palūkanų norma, ir toliau skaičiuoja diskontą kaip palūkanų pajamas. Palūkanų pajamos už sumažėjusios vertės paskolas pripažįstamos taikant pirminę apskaičiuotų palūkanų normą.

B.17 Dividendų paskirstymas

Bendrovės akcininkams paskirstomi dividendai Bendrovės finansinėse ataskaitose pripažįstami įsipareigojimu tuo laikotarpiu, kuomet jie patvirtinami Bendrovės akcininkų.

B.18 Vienai akcijai tenkantis pelnas

Vienai akcijai tenkantis paprastas pelnas apskaičiuojamas dalijant akcininkams tenkantį grynąjį pelną iš išleistų paprastųjų vardinių akcijų skaičiaus svertinio vidurkio, neįskaitant paprastųjų vardinių akcijų, kurias nusipirko Bendrovė ir kurios laikomos kaip nuosavos akcijos.

B.19 Informacija apie segmentus

Verslo segmentas – tai turto ir veiklos grupė, kurioje gaminami produktai ar teikiamos paslaugos, kurių rizika ir pelningumas skiriasi nuo kitų verslo segmentų. Vienintelis Bendrovės verslo segmentas – mineralinių trąšų gamyba, todėl informacija apie pagrindinius verslo segmentus nėra pateikiama. Geografiniame segmente gaminami produktai ar teikiamos paslaugos tam tikroje ekonominėje aplinkoje, kurios rizika ir pelningumas skiriasi nuo kitų segmentų, veikiančių kitoje ekonominėje aplinkoje.

B.20 Emisijos teisės

Bendrovė dalyvauja anglies dioksido viršutinės ribos ir prekybos schemoje (angl. „cap and trade scheme“). Bendrovei yra nustatytas tikslas sumažinti anglies dioksido emisijos į atmosferą kiekį iki nustatyto lygio (viršutinės ribos). Vyriausybė Bendrovei suteikia emisijos teises, kurių skaičius lygus viršutinei ribai. Teisės suteikiamos neatlygintinai. Bendrovė įvertina ir emisijos teises, ir vyriausybės subsidijas įsigijimo savikaina, lygia nuliui. Įvykdžius faktines emisijas, pripažįstamas įsipareigojimas. Įsipareigojimai, kurie bus padengti turimomis emisijos teisėmis, įvertinami tų emisijos teisių apskaitine verte. Bet kuris emisijų perviršis įvertinamas emisijos teisių rinkos verte laikotarpio pabaigoje. Pajamos iš parduoto emisijos teisių perviršio pripažįstamos faktinio pardavimo dieną.

B.21 Subsidijos

Subsidijos pripažįstamos tuomet, kai pagrįstai užtikrinama, kad subsidija bus gauta ir Bendrovė laikysis visų jai keliamų sąlygų.

Subsidijos, susijusios su ilgalaikio materialiojo turto pirkimu, pripažįstamos trumpalaikiais įsipareigojimais ir apskaitomos pelno (nuostolių) ataskaitoje proporcingai per visą susijusio turto nusidėvėjimo laikotarpį.

B.22 Pinigų srautų ataskaita

Pinigų srautų ataskaitos sudarymo tikslais palūkanų pajamos, gautos už indėlius banke ir einamosios sąskaitos likučius, laikomos finansinės veiklos pajamomis, o palūkanos, gautos už suteiktas paskolas, – investicinės veiklos pajamomis.

**AB „LIFOSA“
AIŠKINAMASIS RAŠTAS (NEAUDITUOTAS)
2008 M. GRUODŽIO 31 D.**

(Visos sumos lentelėse yra tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

C. FINANSINĖS RIZIKOS VALDYMAS

C.1 Finansinės rizikos veiksniai

Vykdydama veiklą, Bendrovė susiduria su įvairiomis finansinėmis rizikomis: rinkos rizika (įskaitant valiutų kursų svyravimo riziką, palūkanų normos riziką ir kainos riziką), kredito rizika ir likvidumo rizika. Bendra Bendrovės rizikos valdymo programa siekiama sumažinti galimą neigiamą rizikos veiksnių poveikį Bendrovės veiklos rezultatams.

Už rizikos valdymą yra atsakinga Bendrovės vadovybė. Vadovybė nustato, įvertina ir vykdo atitinkamus veiksmus, siekdama sumažinti finansines rizikas.

(a) Rinkos rizika

(i) Valiutų kursų svyravimo rizika

Bendrovė vykdo veiklą tarptautiniu mastu, todėl jai yra iškilusi valiutų kursų svyravimo rizika, susijusi su įvairiomis valiutomis, pirmiausia su JAV doleriu. Valiutų kursų svyravimo rizika iškyla dėl ateities komercinių sandorių ir pripažinto turto ir įsipareigojimų.

Bendrovės valiutų kursų svyravimo rizikos valdymas pagrįstas numatomų pinigų srautų pagrindinėmis valiutomis derinimu. Kadangi beveik visi Bendrovės vykdomi sandoriai, įskaitant produkcijos pardavimą ir žaliavų pirkimą, yra vykdomi JAV doleriais, JAV dolerio valiutos kurso svyravimai neturi poveikio Bendrovės pinigų srautams. Tačiau šie svyravimai atsispindi finansinio turto ir įsipareigojimų, kurie yra išreikšti užsienio valiutomis, o vėliau perskaičiuojami į funkcinę valiutą litą (LTL), balansinėje vertėje.

Jautrumas užsienio valiutų kursų svyravimams apskaičiuojamas nustatant bendrą grynosios valiutų kursų rizikos mastą ir visų pirma kyla dėl suteiktų paskolų, prekybos gautinų sumų, pinigų ir pinigų ekvivalentų bei mokėtinų sumų, išreiktų JAV doleriais. Jautrumo analizė parodo apytikslį rizikos mastą litui JAV dolerio atžvilgiu susilpnėjęs / sustiprėjęs 4 procentais. Prielaidos dėl valiutų kursų pokyčio buvo paremtos faktiniais JAV dolerio kurso svyravimais per 2008 metus. Jei 2008 m. gruodžio 31 d. jokiems kitiems veiksniams nepakitęs litas JAV dolerio atžvilgiu būtų susilpnėjęs / sustiprėjęs 4 proc., Bendrovės pelnas dėl valiutų kursų svyravimų būtų 16 481 tūkst. Lt didesnis / mažesnis (2007 m. – nuostolis 13 288 tūkst. Lt mažesnis / didesnis).

Bendrovė nesusiduria su reikšminga valiutų kursų svyravimo rizika vykdydama eurais (EUR) išreikštus sandorius, kadangi nuo 2002 m. vasario 2 d. litas yra susietas su euru santykiu 3,4528 Lito už 1 eurą.

(ii) Kainos rizika

Bendrovė nepatiria reikšmingos vertybinių popierių kainos rizikos, nes neturi investicijų į vertybinius popierius ar kitas panašias finansines priemones.

(iii) Pinigų srautų ir tikrosios vertės palūkanų normos rizika

Bendrovės pajamos ir pinigų srautai iš pagrindinės veiklos iš esmės yra nepriklausomi nuo rinkos palūkanų normų pokyčių. Bendrovė neturi įsipareigojimų, už kuriuos reikėtų mokėti palūkanas. Pagrindinis palūkanas uždirbantis finansinis turtas, kurį turi Bendrovė, apima:

- Trumpalaikes paskolas susijusiai šaliai, kurioms nustatyta fiksuota palūkanų norma (14 pastaba).
- Trumpalaikius indėlius banke ir atpirkimo sandorius, kuriuos galima konvertuoti į nustatytą pinigų sumą ir kurių tikrosios vertės pokyčio rizika nėra reikšminga. Šie indėliai ir atpirkimo sandoriai laikomi bankuose iki trijų mėnesių pinigų srautų valdymo tikslais ir yra priskiriami pinigų ekvivalentams (išsamesnė informacija pateikta 15 pastaboje).

Pasiskirstymas tarp fiksuotos ir kintamos palūkanų normos priklauso nuo faktinės situacijos rinkoje.

(b) Kredito rizika

Už kredito rizikos valdymą yra atsakinga Bendrovės vadovybė. Kredito rizika kyla dėl pinigų ir pinigų ekvivalentų bei trumpalaikių indėlių bankuose, o taip pat dėl prekybos gautinų sumų iš pirkėjų ir suteiktų paskolų susijusioms šalims. Bendrovė renkasi tik gerai žinomus ir nepriklausomų ekspertų įvertintus Lietuvos bankus. Bendrovė didžiąją dalį savo produktų parduoda didmenine prekyba užsiimantiems klientams ir vadovaujasi vidaus taisyklėmis, užtikrinančiomis, kad jos produkcija būtų parduodama tik tiems klientams, kurie turi tinkamą kredito istoriją. Bendrovė visada įvertina kliento kredito kokybę, atsižvelgdama į jo finansinę būklę, ankstesnių laikotarpių patirtį ir kitus veiksnius. Pardavimai nesusijusioms šalims dažniausiai yra atliekami tik tada, kai pirkėjas iš anksto sumoka visą pinigų sumą. Kreditas suteikiamas tik keletui klientų, kuriuos Bendrovė labai gerai žino ir kurių kredito istorija

**AB „LIFOSA”
AIŠKINAMASIS RAŠTAS (NEAUDITUOTAS)
2008 M. GRUODŽIO 31 D.**

(Visos sumos lentelėse yra tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

yra nepriekaištinga. Kalbant apie pardavimus susijusioms šalims, produktai parduodami tik įmonei „Eurochem Trading GmbH”, kuri vykdo didmeninę prekybą Bendrovės produktais ne Europos Sąjungos šalyse. Teikiant paskolas susijusioms EuroChem grupės įmonėms papildomos kredito rizikos vertinimo procedūros neatliekamos.

Ataskaitiniu laikotarpiu Bendrovė nepatyrė reikšmingų sunkumų surinkdama gautinas sumas iš pirkėjų arba atsiimdama pinigus iš bankų. Bendrovės Vadovybės nuomone, numatomoje ateityje neturėtų atsirasti reikšmingų nuostolių dėl šių šalių įsipareigojimų nevykdymo, taip pat nesitikima jokių reikšmingų sunkumų susigražinant paskolas iš susijusių šalių.

(c) Likvidumo rizika

Bendrovei iškilusi likvidumo rizika dėl gautinų ir mokėtinų sumų terminų nesutapimo. Valdant Bendrovės likvidumo riziką didžiausias dėmesys skiriamas pinigų srautų, susijusių su trumpalaikėmis gautinomis, mokėtinomis sumomis ir kapitalinėmis investicijomis, derinimui bei pakankamo kiekio likvidžių lėšų, kurių užtektų atlikti einamuosius mokėjimus pagal grafiką, užtikrinimui.

Vadovybė kontroliuoja besikeičiančias Bendrovės likvidumo rezervo prognozes, atsižvelgdama į numatomus pinigų srautus. Remiantis naujausiais pinigų srautų vertinimais, Bendrovė artimiausioje ateityje neturėtų patirti jokių rimtų su likvidumu susijusių problemų.

Bendrovė neturi kitų finansinių įsipareigojimų, išskyrus prekybos ir kitas mokėtinas sumas. Visų balanse apskaitytų prekybos ir kitų mokėtinų sumų mokėjimo terminas yra 12 mėnesių ir jų tikroji vertė iš esmės atitinka jų apskaitines vertes, kadangi diskontavimo poveikis būtų nereikšmingas.

C.2 Kapitalo rizikos valdymas

Vykdydama kapitalo valdymą Bendrovės vadovybė siekia užtikrinti savo veiklos tęstinumą, kad galėtų suteikti naudos savo akcininkams ir kitoms suinteresuotoms šalims.

Bendrovės kapitalą sudaro nuosavas kapitalas atėmus pinigus ir pinigų ekvivalentus. 2007 ir 2008 metais Bendrovė neturėjo finansinių skolų.

Norėdama palaikyti ar koreguoti kapitalo struktūrą, Bendrovė gali pakoreguoti akcininkams išmokamų dividendų sumą, gražinti kapitalą akcininkams ar imtis kitokių reikiamų veiksmų.

Remiantis Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymu, akcinės bendrovės įstatinis kapitalas turi būti ne mažesnis kaip 150 tūkst. litų, o nuosavas kapitalas – ne mažesnis kaip 50 procentų bendrovės įstatinio kapitalo dydžio. 2008 m. gruodžio 31 d. Bendrovė vykdė šiuos reikalavimus.

C.3 Tikrosios vertės vertinimas

Laikoma, kad prekybos gautinų sumų nominali vertė, atėmus vertės sumažėjimą, ir mokėtinų sumų nominali vertė atitinka jų tikrąsias vertes. Atskleidimo finansinėse ataskaitose tikslams suteiktų paskolų, apskaitomų amortizuotos savikainos metodu, bei finansinių įsipareigojimų tikroji vertė nustatoma diskontuojant būsimus sutartinius pinigų srautus taikant dabartinę rinkos palūkanų normą, kurią Bendrovė taikytų panašioms finansinėms priemonėms.

D. SVARBŪS APSKAITINIAI VERTINIMAI IR SPRENDIMAI

Vertinimai ir sprendimai nuolat peržiūrimi ir įvertinami remiantis praeities patirtimi bei kitais veiksniais, įskaitant būsimų įvykių tikimybę, kuri laikoma pagrįsta tam tikromis aplinkybėmis.

Gautinų sumų vertės sumažėjimo nuostolis

Gautinų sumų vertės sumažėjimo nuostolis yra apskaičiuotas remiantis vadovybės atliktais gautinų sumų, kurios nebus susigražintos pagal pradžioje numatytus terminus, atgautinumo ir susigražinimo laiko vertinimais. Šiam apskaičiavimui atlikti reikia priimti svarbius sprendimus. Sprendimai priimami atsižvelgiant į reikšmingas skolininko finansines problemas, tikimybę, kad skolininkas bankrutuos ar jam bus atlikta finansinė reorganizacija, taip pat į mokėjimų neįvykdymą ar uždelsimą. Dabartiniai Bendrovės vertinimai galėtų žymiai pasikeisti, pasikeitus situacijai rinkoje ir bendrai situacijai visoje ekonomikoje. Atgautinumo lygis taip pat labai priklauso nuo sėkmės faktorių ir veiksmų, kurių buvo imtasi, siekiant susigražinti gautinas sumas, kurių mokėjimas buvo žymiai uždelsistas.

Atsargų vertės sumažėjimo nuostolis

Pagamintos produkcijos nukainojimas iki grynosios galimo realizavimo vertės atliekamas remiantis vadovybės įvertinimu dėl tikėtinų pagamintos produkcijos pardavimo kainų po finansinių metų pabaigos. Jeigu šios tikėtinos kainos

**AB „LIFOSA”
AIŠKINAMASIS RAŠTAS (NEAUDITUOTAS)
2008 M. GRUODŽIO 31 D.**

(Visos sumos lentelėse yra tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

viršija pagamintos produkcijos pasigaminimo savikainą, pripažįstamas vertės sumažėjimo nuostolis. Šis įvertinimas atliekamas kiekvienai reikšmingai pagamintos produkcijos pozicijai balanso sudarymo dieną. Bendrovės vadovybė tikėtinas produkcijos pardavimo kainas po metų pabaigos nustato remdamasi prieinama rinkos informacija ir / arba esamais susitarimais su produkcijos pirkėjais. Pusfabrikačių ir nebaigtos gamybos grynoji galimo realizavimo vertė nustatoma proporcingai atsižvelgiant į tai, kokią dalį pagamintos produkcijos pasigaminimo savikainos sudaro įvertinta tos produkcijos grynoji galimo realizavimo vertė.

Žaliavos ir kitos medžiagos, laikomos produkcijai gaminti, nėra nukainojamos žemiau negu jų savikaina, išskyrus tuos atvejus, kai tikėtina, kad iš šių žaliavų ir medžiagų pagamintos produkcijos savikaina viršys grynąją galimo realizavimo vertę. Tokiomis aplinkybėmis Bendrovė geriausiu grynosios žaliavų ir medžiagų galimo realizavimo vertės matu laiko vertę, už kurią būtų galima įsigyti tokias pačias žaliavas.

Dabartiniai vadovybės vertinimai dėl atsargų grynosios galimo realizavimo vertės galėtų pasikeisti, pasikeitus Bendrovės gaminamos produkcijos paklausai bei esant kitiems nenumatytiems pokyčiams.

Atidėtasis pelno mokesčio turtas

Šiose finansinėse ataskaitose buvo pripažintas atidėto pelno mokesčio turtas visiems laikiniams skirtumams, kadangi Bendrovės vadovybė tikisi, kad per ateinančius kelerius metus planuojamo uždirbti mokestinio pelno pakaks visiems šiems laikiniams skirtumams realizuoti. Vis dėlto, galimybė visiškai realizuoti atidėto pelno mokesčio turtą priklauso nuo to, ar Bendrovei pavyks įvykdyti savo veiklos planus.

Ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laikotarpių vertinimas

Bendrovė naudoja senus pastatus ir įrangą, kurių naudingo tarnavimo laikotarpiai įvertinti remiantis numatomais produkto gyvavimo ciklais. Tačiau ekonominiai naudingo tarnavimo laikotarpiai gali skirtis nuo dabartinių vertinimų dėl techninių naujovių ar konkurentų veiksmų.

Pastarojo meto pasaulio ir Lietuvos finansų rinkų svyravimai

Besitęsianti pasaulinė likvidumo krizė, kuri prasidėjo 2008 m. viduryje, sąlygojo daugelio problemų atsiradimą, įskaitant mažesnį kapitalo rinkos finansavimą, žemesnį likvidumo lygį bankininkystės sektoriuje ir kartais aukštesnes tarpbankinio skolinimosi normas ir ypač didelius svyravimus vertybinių popierių rinkose. Nestabili padėtis pasaulinėse finansų rinkose lėmė bankų bankrotus ir privertė imtis priemonių gelbėti bankams, veikiantiems Jungtinėse Valstijose, Vakarų Europos šalyse, Rusijoje ir kitose valstybėse. Vargu, ar įmanoma numatyti besitęsiančios finansinės krizės poveikio mastą, ar visiškai nuo jos apsisaugoti.

Vadovybė negali patikimai nustatyti, kokį poveikį Bendrovės finansinei būklei turės tolesnis finansų rinkų likvidumo mažėjimas ir svyravimų didėjimas valiutos ir nuosavybės vertybinių popierių rinkose. Vadovybė mano, kad dabartinėmis sąlygomis taikomos visos būtinos priemonės Bendrovės veiklos stabilumui ir plėtrai užtikrinti.

Sumažėjęs likvidumas gali paveikti Bendrovės skolininkų padėtį, o tai atitinkamai paveiktų jų galimybes padengti įsiskolinimus. Blogėjančios klientų veiklos sąlygos taip pat gali paveikti Bendrovės pinigų srautų prognozes ir finansinio bei nefinansinio turto vertės sumažėjimo įvertinimą. Remdamasi turima informacija, Bendrovės vadovybė įvertino ir tinkamai apskaitė potencialią šių veiksnių įtaką finansinėse ataskaitose.

**AB „LIFOSA”
AIŠKINAMASIS RAŠTAS (NEAUDITUOTAS)
2008 M. GRUODŽIO 31 D.**

(Visos sumos lentelėse yra tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

FINANSINIŲ ATASKAITŲ PASTABOS

1. INFORMACIJA APIE SEGMENTUS

Piminiai segmentai – verslo segmentai

Vienintelis Bendrovės verslo segmentas – mineralinių trašų gamyba.

Antriniai segmentai – geografiniai segmentai

Visas Bendrovės turtas yra Lietuvoje. Bendrovės pardavimo pajamų pagal rinkas analizė pateikta žemiau:

	Pardavimo pajamos		Turto iš viso		Kapitalinės investicijos	
	2008	2007	2008	2007	2008	2007
Indija	948 202	-	-	-	-	-
Lietuva	124 569	88 829	1 052 619	717 009	42 027	46 658
Prancūzija	109 021	64 748	-	-	-	-
Vokietija	88 969	87 141	-	-	-	-
Lenkija	84 957	45 116	-	-	-	-
Brazilija	84 897	-	-	-	-	-
Nyderlandai	50 522	127 754	-	-	-	-
Etiopija	37 697	72 545	-	-	-	-
Argentina	30 554	30 098	-	-	-	-
Vengrija	27 360	20 345	-	-	-	-
Danija	26 536	9 958	-	-	-	-
Čekijos Respublika	18 607	13 622	-	-	-	-
Ispanija	17 263	34 221	-	-	-	-
Portugalija	16 493	-	-	-	-	-
Airija	14 881	22 069	-	-	-	-
Kitos šalys	14 073	15 842	-	-	-	-
Rumunija	13 858	10 677	-	-	-	-
Ukraina	12 690	10 135	-	-	-	-
Didžioji Britanija	10 500	50 861	-	-	-	-
Tadžikija	9 429	11 613	-	-	-	-
Belgija	7 700	23 523	-	-	-	-
Turkija	-	66 158	-	-	-	-
Pakistanas	-	65 578	-	-	-	-
Kenija	-	24 233	-	-	-	-
Dramblio Kaulo Krantas	-	13 428	-	-	-	-
Kamerūnas	-	13 154	-	-	-	-
	1 748 778	921 648	1 052 619	717 009	42 027	46 658

Pardavimo pajamos priskirtos geografiniams segmentams pagal tai, kurioje šalyje yra parduodami Bendrovės produktai pagal išsiuntimo dokumentus. Dažniausiai produktų pardavimo šalis sutampa su pirkėjo buvimo šalimi, išskyrus pardavimus tam tikriems didmenininkams, visų pirma susijusiai įmonei „Eurochem Trading GmbH”. Pavyzdžiui, „Eurochem Trading GmbH “ yra įsikūrusi Šveicarijoje, tačiau vykdo didmeninę prekybą Bendrovės produktais ne Europos Sąjungos šalyse (išsamesnė informacija apie sandorius su susijusia šalimi „Eurochem Trading GmbH “ pateikiama 20 pastaboje).

Pardavimo pajamų analizė pagal jų grupes:

	2008	2007
Prekių pardavimai	1 712 305	902 342
Žaliavų pardavimai	15 570	5 048
Elektros ir šiluminės energijos, dujų, CO ₂ emisijos teisių pardavimo, paslaugų pardavimo, kitos pajamos	20 903	14 258
	1 748 778	921 648

**AB „LIFOSA”
AIŠKINAMASIS RAŠTAS (NEAUDITUOTAS)
2008 M. GRUODŽIO 31 D.**

(Visos sumos lentelėse yra tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

2. PARDAVIMO IR PASKIRSTYMO SĄNAUDOS

	2008	2007
Gabenimo laivais sąnaudos	3 466	9 108
Transportavimo sąnaudos	12 924	13 173
Krovos ir ekspedicijos sąnaudos	10 194	8 213
Kitos pardavimo ir paskirstymo sąnaudos	199	822
	26 783	31 316

3. ADMINISTRACINĖS SĄNAUDOS

	2008	2007
Išmokos darbuotojams	12 777	9 360
Socialinis draudimas	4 099	2 959
Mokesčiai (išskyrus pelno mokestį)	1 631	1 960
Nusidėvėjimas ir amortizacija	862	1 062
Draudimas	577	552
Apsaugos paslaugos	816	766
Telekomunikacijų sąnaudos	531	499
Suteikta parama	2 565	1 248
Kitos administracinės sąnaudos	4 908	4 852
	28 766	23 258

4. SĄNAUDOS PAGAL JŲ POBŪDĮ

	2008	2007
Sunaudotos žaliavos ir medžiagos	1 215 255	484 166
Atsargų vertės sumažėjimo nuostolis	191 199	-
Išmokos darbuotojams ir socialinis draudimas	70 745	56 392
Transportavimo paslaugos	26 783	31 316
Nusidėvėjimas ir amortizacija	30 358	28 358
Pagamintos produkcijos, pusgaminių ir nebaigtos gamybos pasikeitimas	(59 674)	(14 791)
Remontas ir eksploatacija	15 479	15 633
Energija ir kuras	13 202	10 263
Mokesčiai (išskyrus pelno mokestį)	1 631	1 960
Konsultacinės paslaugos	952	785
Apsaugos paslaugos	816	766
Telekomunikacijos ir IT priežiūros sąnaudos	531	499
Rinkodara	809	240
Kita	33 671	17 009
	1 541 757	632 596

Išmokų darbuotojams ir socialinio draudimo sąnaudas sudaro: 49 730 tūkst. Lt atlyginimai (2007 m. – 38 842 tūkst. Lt), 16 610 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokos (2007 m. – 13 257 tūkst. Lt) ir 4 405 tūkst. Lt premijos bei kitos išmokos (2007 – 4 293 tūkst. Lt).

5. GRYNASIS OPERACIJŲ UŽSIENIO VALIUTA PELNAS (NUOSTOLIAI)

Grynasis operacijų užsienio valiuta pelnas ir nuostoliai atsirado dėl reikšmingų Bendrovės funkcinės valiutos (Lietuvos lito) ir pagrindinės prekybos valiutos (JAV dolerio) keitimo kurso svyravimų.

6. KITOS PAJAMOS

	2008	2007
Palūkanų pajamos už trumpalaikes paskolas	8 491	915
Pelnas iš ilgalaikio materialiojo turto pardavimo	26	155
	8 517	1 070

**AB „LIFOSA“
AIŠKINAMASIS RAŠTAS (NEAUDITUOTAS)
2008 M. GRUODŽIO 31 D.**

(Visos sumos lentelėse yra tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

7. PELNO MOKESTIS

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
Ataskaitinio laikotarpio pelno mokestis	68 808	49 148
Atidėtasis pelno mokestis	(39 272)	(185)
	<u>29 536</u>	<u>48 963</u>

Pelno mokestis, taikomas Bendrovės pelnui prieš apmokestinimą, skiriasi nuo teorinės sumos, kuri susidarytų taikant bazinį pelno mokesčio tarifą:

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
Pelnas prieš apmokestinimą	266 766	270 065
Mokestis taikant 15 proc. tarifą (2007 m. – 18 proc.)	40 015	48 612
Neapmokestinamųjų pajamų ir suteiktos paramos įtaka	(385)	(414)
Apmokestinamojo pelno nemažinančių sąnaudų įtaka	219	765
Pasikeitusio pelno mokesčio tarifo įtaka	(10 313)	-
Pelno mokestis	<u>29 536</u>	<u>48 963</u>

Pasikeitusio pelno mokesčio tarifo įtaka kyla dėl to, kad nuo 2009 m. pelno mokesčio tarifas bus 20 proc. (žr. B.12 pastabą). Nuo visų laikinųjų skirtumų (atsargų vertės sumažėjimo, žr. 12 pastabą, ir sukauptų sąnaudų, pripažintų neleidžiamais atskaitymais pelno mokesčio tikslais) 2008 m. gruodžio 31 d. buvo apskaičiuotas atidėtojo pelno mokesčio turtas naudojant 20 proc. pelno mokesčio tarifą, tačiau 2008 m. pelno mokesčio sąnaudas šie laikinieji skirtumai padidino tik 15 proc.

Atidėtojo pelno mokesčio turto pasikeitimas per laikotarpį:

Atidėtojo pelno mokesčio turtas

	Atsargų vertės sumažėjimas	Pardavimo pelnas	Sukauptos sąnaudos	Iš viso
2007 m. sausio 1 d.	-	-	1 804	1 804
Pripažinta pelno (nuostolių) ataskaitoje	-	408	(223)	185
2007 m. gruodžio 31 d.	-	408	1 581	1 989
Pripažinta pelno (nuostolių) ataskaitoje	38 240	(408)	1 440	39 272
2008 m. gruodžio 31 d.	<u>38 240</u>	<u>-</u>	<u>3 021</u>	<u>41 261</u>

Atidėtasis pelno mokesčio turtas yra pripažįstamas tokia apimtimi, kokia yra tikėtina, kad ateityje bus gautas apmokestinamasis pelnas, kurio pakaks laikiniejiems skirtumams panaudoti. Tikimasi, kad Bendrovės pripažintas atidėtojo pelno mokesčio turtas bus realizuotas per kelerius artimiausius metus. Skaičiuojant atidėtojo pelno mokesčio turtą 2007 m. naudotas 15 proc. pelno mokesčio tarifas, o 2008 m. – 20 proc. tarifas (žr. B.12 pastabą).

8. VIENAI AKCIJAI TENKANTIS PELNAS

	<u>2008</u>	<u>2007</u>
Akcininkams tenkantis grynas pelnas	237 231	221 102
Išleistų paprastųjų vardinių akcijų skaičiaus svertinis vidurkis (tūkst.)	21 021	21 021
Vienai akcijai tenkantis pelnas (Lt už vieną akciją)	<u>11,29</u>	<u>10,52</u>

**AB „LIFOSA”
AIŠKINAMASIS RAŠTAS (NEAUDITUOTAS)
2008 M. GRUODŽIO 31 D.**

(Visos sumos lentelėse yra tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

9. ILGALAIKIS MATERIALUSIS TURTAS

	Pastatai	Mašinos ir įrengimai	Transporto priemonės ir įranga	Kitas ilgalaikis materialusis turtas	Nebaigta statyba	Iš viso
2006 m. gruodžio 31 d.						
Įsigijimo savikaina	174 059	342 163	16 549	12 065	20 948	565 784
Sukauptas nusidėvėjimas	(82 937)	(228 296)	(10 556)	(9 076)	-	(330 865)
Likutinė vertė	91 122	113 867	5 993	2 989	20 948	234 919
2007 m. gruodžio 31 d. pasibaigę metai						
Likutinė vertė laikotarpio pradžioje	91 122	113 867	5 993	2 989	20 948	234 919
Įsigijimai	6 896	10 105	2 515	479	26 139	46 134
Perleidimai ir nurašymai	-	(45)	-	(18)	-	(63)
Perklasifikavimai	7 172	29 547	-	81	(36 800)	-
Nusidėvėjimas	(4 672)	(21 338)	(968)	(1 214)	-	(28 192)
Likutinė vertė laikotarpio pabaigoje	100 518	132 136	7 540	2 317	10 287	252 798
2007 m. gruodžio 31 d.						
Įsigijimo savikaina	188 128	375 026	16 748	11 660	10 287	601 849
Sukauptas nusidėvėjimas	(87 610)	(242 890)	(9 208)	(9 343)	-	(349 051)
Likutinė vertė	100 518	132 136	7 540	2 317	10 287	252 798
2008 m. gruodžio 31 d. pasibaigę metai						
Likutinė vertė laikotarpio pradžioje	100 518	132 136	7 540	2 317	10 287	252 798
Įsigijimai	-	6 053	1 010	626	34 233	41 922
Perleidimai ir nurašymai	(23)	(1)	-	(5)	-	(29)
Perklasifikavimai	11 957	28 457	-	136	(40 550)	-
Nusidėvėjimas	(4 405)	(23 563)	(1 106)	(1 066)	-	(30 140)
Likutinė vertė laikotarpio pabaigoje	108 047	143 082	7 444	2 008	3 970	264 551
2008 m. gruodžio 31 d.						
Įsigijimo savikaina	200 002	405 478	17 215	12 199	3 970	638 864
Sukauptas nusidėvėjimas	(91 955)	(262 396)	(9 771)	(10 191)	-	(374 313)
Likutinė vertė	108 047	143 082	7 444	2 008	3 970	264 551

Žemę Bendrovė nuomojasi 99 metų laikotarpiui iš Lietuvos Respublikos Vyriausybės pagal nuomos sutartį, sudarytą 1997 metais. Nuomos mokėjimai už žemę 2008 metais sudarė 298 tūkst. Lt (2007 m. – 298 tūkst. Lt).

Be to, Bendrovė nuomojo tam tikrą savo ilgalaikį materialųjį turta, kurio likutinė vertė sudarė 935 tūkst. Lt (2007 m. – 1 163 tūkst. Lt). Nuomojamų pastatų ir statinių atveju likutinė vertė išskirta pagal nuomojamo ploto santykį su visu plotu. Metinės pajamos, uždirbtos iš šio turto nuomos, sudarė 72 tūkst. Lt (2007 m. – 79 tūkst. Lt), o patirtos nusidėvėjimo sąnaudos buvo 77 tūkst. Lt (2007 m. 99 tūkst. Lt).

Bendrovės vadovybės 2008 m. gruodžio 31 d. atliktas vertės sumažėjimo testas nenustatė ilgalaikio materialaus turto vertės sumažėjimo.

**AB „LIFOSA”
AIŠKINAMASIS RAŠTAS (NEAUDITUOTAS)
2008 M. GRUODŽIO 31 D.**

(Visos sumos lentelėse yra tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

10. NEMATERIALUSIS TURTAS

	Programinė įranga
2006 m. gruodžio 31 d.	
Įsigijimo savikaina	600
Sukaupta amortizacija	(305)
Likutinė vertė	<u>295</u>
2007 m. gruodžio 31 d. pasibaigę metai	
Likutinė vertė laikotarpio pradžioje	295
Įsigijimai	524
Perleidimai ir nurašymai	(3)
Amortizacijos sąnaudos	(166)
Likutinė vertė laikotarpio pabaigoje	<u>650</u>
2007 m. gruodžio 31 d.	
Įsigijimo savikaina	1 121
Sukaupta amortizacija	(471)
Likutinė vertė	<u>650</u>
2008 m. gruodžio 31 d. pasibaigę metai	
Likutinė vertė laikotarpio pradžioje	650
Įsigijimai	105
Perleidimai ir nurašymai	(78)
Amortizacijos sąnaudos	(218)
Likutinė vertė laikotarpio pabaigoje	<u>459</u>
2008 m. gruodžio 31 d.	
Įsigijimo savikaina	1 049
Sukaupta amortizacija	(590)
Likutinė vertė	<u>459</u>

11. KITOS GAUTINOS SUMOS

Ilgalaikių gautinų sumų likutis apima 2 559 tūkst. Lt (2007 m. – 2 658 tūkst. Lt) ilgalaikį indėlį, skirtą užtikrinti neapibrėžtąjį įsipareigojimą sutvarkyti gamyklos aplinką, vadovaujantis LR aplinkos apsaugos ministerijos patvirtinta tvarka, tuo atveju, jeigu Bendrovė nutrauktų savo veiklą (21 pastaba) bei 150 tūkst. Lt (2007 m. – 629 tūkst. Lt) išankstinius apmokėjimus už ilgalaikį turtą bei nebaigtą statybą.

12. ATSARGOS

	Pagaminta produkcija	Žaliavos ir medžiagos	Nebaigta gamyba	Pusga- miniai	Iš viso
2007 m. gruodžio 31 d.					
Įsigijimo savikaina	27 688	31 419	1 803	2 747	63 657
Nukainojimas iki gryniosios galimo realizavimo vertės (atstatymas)	-	-	-	-	-
Grynoji galimo realizavimo vertė	27 688	31 419	1 803	2 747	63 657
2008 m. gruodžio 31 d.					
Įsigijimo savikaina	173 449	151 790	7 594	12 914	345 747
Nukainojimas iki gryniosios galimo realizavimo vertės (atstatymas)	97 697	81 530	4 433	7 539	191 199
Grynoji galimo realizavimo vertė	75 752	70 260	3 161	5 375	154 548

**AB „LIFOSA”
AIŠKINAMASIS RAŠTAS (NEAUDITUOTAS)
2008 M. GRUODŽIO 31 D.**

(Visos sumos lentelėse yra tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

12. ATSARGOS (tęsinys)

Bendrovė 2008 m. gruodžio 31 d. pripažino pagamintos produkcijos vertės sumažėjimo nuotolį dėl to, kad 2008 m. pabaigoje krito pagamintos produkcijos pardavimo kainos pasaulinėse rinkose. Šis nuostolis parodo skirtumą tarp pagamintos produkcijos pasigaminimo savikainos ir įvertintos grynosios galimo realizavimo vertės. Atitinkamai, vertės sumažėjimo nuostolis buvo suformuotas pusgaminiams ir nebaigta gamybai. Kadangi pagrindinių žaliavų kainos kitimas paprastai pasireiškia vėliau negu pagamintos produkcijos kainų kitimas ir vyksta ta pačia kryptimi, tikėtina, kad iš balanso dieną apskaitytų žaliavų pagamintos produkcijos savikaina viršys grynąją tos produkcijos galimo realizavimo vertę. Dėl to pagrindinės žaliavos buvo įvertintos verte, už kurią, vadovybės įvertinimu, būtų galima įsigyti tokias pačias žaliavas. Bendrovės vadovybės nuomone, toks žaliavų įvertinimas geriausiai atspindi jų grynąją galimo realizavimo vertę balanso dieną.

Atsargos, kurioms pripažintas vertės sumažėjimo nuostolis, nėra pasenusios ar kitaip sugedusios. Visas jas tikimasi parduoti arba sunaudoti gamyboje.

13. FINANSINĖS PRIEMONĖS

(a) *Finansinės priemonės pagal kategorijas*

Finansinių priemonių apskaitos principai buvo taikomi šiems straipsniams:

	Paskolos ir gautinos sumos	Iš viso
2008 m. gruodžio 31 d.		
Balanse nurodytas turtas		
Ilgalaikės gautinos sumos	2 559	2 559
Prekybos ir kitos gautinos sumos	122 938	122 938
Suteiktos trumpalaikės paskolos	359 764	359 764
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	63 469	63 469
	548 730	548 730
Balanse nurodyti įsipareigojimai		
Prekybos ir kitos mokėtinos sumos	123 426	123 426
	123 426	123 426
2007 m. gruodžio 31 d.		
Balanse nurodytas turtas		
Ilgalaikės gautinos sumos	2 658	2 658
Prekybos ir kitos gautinos sumos	183 138	183 138
Suteiktos trumpalaikės paskolos	12 865	12 865
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	173 272	173 272
	371 933	371 933
Balanse nurodyti įsipareigojimai		
Prekybos ir kitos mokėtinos sumos	37 869	37 869
	37 869	37 869

Į šiose lentelėse nurodytas gautinas sumas nėra įtraukti išankstiniai apmokėjimai, gautini mokesčiai bei jų permokos ir kitas nefinansinis turtas, o į mokėtinas sumas nėra įtraukti mokėtini mokesčiai ir kiti nefinansiniai įsipareigojimai.

**AB „LIFOSA“
AIŠKINAMASIS RAŠTAS (NEAUDITUOTAS)
2008 M. GRUODŽIO 31 D.**

(Visos sumos lentelėse yra tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

13. FINANSINĖS PRIEMONĖS (tęsinys)

(b) *Finansinio turto kredito kokybė*

2008 m. gruodžio 31 d. Bendrovės piniginių lėšų bankų sąskaitose, trumpalaikių banko indėlių ir atpirkimo sandorių vertė buvo 63 469 tūkst. Lt (2007 m. – 173 272 tūkst. Lt). 2008 m. gruodžio 31 d. likučiai buvo laikomi Lietuvos bankuose, kurių ilgalaikio skolinimosi reitingas, suteiktas tarptautinės reitingų agentūros „FitchRatings“, buvo ne mažesnis nei A arba Lietuvos bankuose, kurių nevertino tarptautinės reitingų agentūros, tačiau kurių patronuojančios bendrovės turi ne mažesnę nei A ilgalaikio skolinimosi reitingą.

2008 m. gruodžio 31 d. Bendrovės nepradelstos ir nuvertėjusios prekybos gautinos sumos sudarė 113 780 tūkst. Lt (2007 m. – 180 893 tūkst. Lt). Jas galima išskirti į šias grupes:

	2008	2007
Nepradelstos ir nuvertėjusios prekybos gautinos sumos		
Gautinos sumos iš susijusios šalies „Eurochem Trading GmbH“	107 119	170 258
Gautinos sumos iš nesusijusių pirkėjų	6 661	10 635
	113 780	180 893

Daugiau informacijos apie sandorius su susijusiomis šalimis yra pateikta 14 ir 20 pastabose. „Eurochem Trading GmbH“ jau keletą metų yra Bendrovės klientas, kuris visada įvykdydavo savo įsipareigojimus.

Praėjusiais metais nebuvo persvarstyti gražinimo terminai jokiam finansiniam turtui, kuris priešingu atveju taptų pradelstu arba nuvertėjusiu.

14. PREKYBOS IR KITOS GAUTINOS SUMOS BEI SUTEIKTOS PASKOLOS

	2008	2007
Prekybos gautinos sumos bendraja verte	122 938	183 138
Prekybos gautinų sumų vertės sumažėjimas	(305)	(294)
Gautinas PVM	40 437	12 268
Išankstiniai apmokėjimai tiekėjams	1 572	12 466
Kitos gautinos sumos	1 216	912
	165 858	208 490
Suteiktos trumpalaikės paskolos	359 764	12 865
	525 622	221 355

Lentelėje nurodytas suteiktas trumpalaikės paskolas sudaro 345 059 tūkst. Lt (140 800 tūkst. USD) paskola, suteikta susijusiai šaliai „Eurochem A.M. Limited“ pagal 2008 m. gruodžio 11 d. pasirašytą sutartį, ir 12 253 tūkst. Lt (5 000 tūkst. USD) paskola, suteikta pagal 2005 m. gruodžio 23 d. sutartį, kuri buvo tęsiama 2006, 2007 ir 2008 m. Sukauptos palūkanos sudaro atitinkamai 803 tūkst. Lt ir 1 649 tūkst. Lt. Paskolos suteiktos laikotarpiui iki 2009 m. gruodžio 11 d. ir 29 d. su 5,0 proc. palūkanų norma.

2008 m. liepos 17 d. buvo suteikta 140 000 tūkst. USD paskola su 5,0 proc. palūkanų norma patronuojančiai bendrovei JSC MCC EuroChem, kuri buvo gražinta 2008 m. gruodžio 15 d. įskaitant sukauptas palūkanas.

Prekybos ir kitų gautinų sumų bei suteiktų paskolų tikrosios vertės iš esmės atitinka jų apskaitines vertes. Vadovybės nuomone, diskontavimo poveikis būtų nereikšmingas.

Prekybos gautinos sumos, pradelstos mažiau nei šešis mėnesius, nėra laikomos nuvertėjusiomis. Lentelėje pateikiama šių prekybos gautinų sumų senėjimo analizė.

	2008	2007
Pradelstos, bet nuvertėjusios prekybos gautinos sumos		
Iki 3 mėnesių	4 497	1 918
Nuo 3 iki 6 mėnesių	4 356	33
	8 853	1 951

**AB „LIFOSA“
AIŠKINAMASIS RAŠTAS (NEAUDITUOTAS)
2008 M. GRUODŽIO 31 D.**

(Visos sumos lentelėse yra tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

14. PREKYBOS IR KITOS GAUTINOS SUMOS (tęsinys)

Pradelstos, bet nuvertėjusios prekybos gautinos sumos yra susijusios su atskirais klientais, kurie praeityje savo įsipareigojimus įvykdė. Remiantis vadovybės įvertinimu, 2009 metais visas pradelstas, bet nuvertėjusias prekybos gautinas sumas numatoma atgauti, todėl joms nebuvo pripažintas joks vertės sumažėjimo nuostolis.

2008 m. gruodžio 31 d. 305 tūkst. Lt vertės prekybos gautinos sumos (2007 m. – 294 tūkst. Lt) buvo nuvertėjusios ir visai sumai buvo pripažintas vertės sumažėjimo nuostolis. Atskirai įvertintos pradelstos gautinos sumos yra susijusios su pirkėjais – didmenininkais, kurie netikėtai atsidūrė sunkioje ekonominėje situacijoje. Nesitikima, kad bus atgauta bent dalis šių sumų. Lentelėje žemiau pateikiama šių gautinų sumų senėjimo analizė.

	2008	2007
Nuvertėjusios prekybos gautinos sumos, kurioms pripažintas vertės sumažėjimo nuostolis		
Nuo 6 iki 12 mėnesių	-	-
Daugiau nei 12 mėnesių	305	294
	305	294

Lentelėje nurodyti prekybos gautinų sumų vertės sumažėjimo nuostolio pasikeitimai:

	2008	2007
Sausio 1 d.	294	601
Per metus nurašytos gautinos sumos kaip neatgautinos	-	(273)
Valiutų kursų pasikeitimo poveikis	11	(34)
Gruodžio 31 d.	305	294

Gautinų sumų vertės sumažėjimo nuostolio sukūrimas ir atstatymas parodytas pelno (nuostolių) ataskaitos administracinių sąnaudų straipsnyje. Sumos, kurioms pripažintas vertės sumažėjimo nuostolis, paprastai yra nurašomos, jei nėra tikėtina atgauti nors dalį jų.

Kitose prekybos ir kitų gautinų sumų grupėse nėra nuvertėjusio turto.

Bendrovės prekybos ir kitos gautinos sumos yra išreikštos šiomis valiutomis:

	2008	2007
JAV doleriais	466 980	188 034
Litais ir eurai	58 642	33 321
	525 622	221 355

Didžiausia potenciali kredito rizika atskaitomybės parengimo dieną yra kiekvienos pirmiau nurodytos gautinų sumų grupės tikroji vertė. Bendrovė neturi užstato, laikomo kaip užtikrinimo priemonė.

15. PINIGAI IR PINIGŲ EKIVALENTAI

	2008	2007
Pinigai banke iki pareikalavimo	1 937	4 499
Pinigai kasoje	9	9
Terminuoti indėliai ir atpirkimo sandoriai	61 523	168 612
Akredityvai ir garantijos	-	152
	63 469	173 272

**AB „LIFOSA”
AIŠKINAMASIS RAŠTAS (NEAUDITUOTAS)
2008 M. GRUODŽIO 31 D.**

(Visos sumos lentelėse yra tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

16. AKCINIS KAPITALAS

2008 m. gruodžio 31 d. įstatinį akcinį kapitalą sudarė 21 020 564 paprastosios vardinės akcijos, kurių kiekvienos nominali vertė lygi 10 Lt. Per 2008 m. nebuvo jokių įstatinio akcinio kapitalo pasikeitimų.

17. PREKYBOS IR KITOS MOKĖTINOS SUMOS

	2008	2007
Prekybos mokėtinios sumos	106 210	24 895
Mokėtinis importo PVM	17 552	6 782
Kitos mokėtinios sumos ir sukauptos sąnaudos	17 216	12 974
Avansu gautos sumos	1 009	13 921
Kiti mokėtini mokesčiai	311	452
Socialinio draudimo įmokos	1 811	1 277
	144 109	60 301

18. SUBSIDIJOS

Bendrovė yra gavusi 5 976 tūkst. Lt subsidiją iš ES struktūrinių fondų, skirtą projekto „Vietinių ir atsinaujinančių sieros rūgšties cecho energijos šaltinių naudojimas energijos gamybai” finansavimui (gauta 2007 m.), bei 238 tūkst. Lt subsidiją iš Aplinkos apsaugos investicijų fondo, skirtą iš dalies finansuoti nuotekų valymo įrenginio įsigijimą (gauta 2008 m.). Subsidijos yra amortizuojamos per susijusio ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laikotarpį ir per 2008 m. pajamomis buvo pripažinta 712 tūkst. Lt nuo visos gautos subsidijų sumos (2007: 289 tūkst. Lt) susijusio ilgalaikio materialaus turto nusidėvėjimo sąnaudoms padengti.

19. PINIGŲ SRAUTAI IŠ ĮPRASTINĖS VEIKLOS

	2008	2007
Pelnas prieš apmokestinimą	266 767	270 065
Koregavimai:		
Nusidėvėjimas ir amortizacija (9, 10 pastabos)	30 358	28 358
Atsargų nurašymas	52	55
Atsargų vertės sumažėjimo nuostolio pokytis (12 pastaba)	191 199	-
Finansinės palūkanos	(2 320)	(2 317)
Gautos palūkanos už suteiktas paskolas	(7 500)	-
Grynasis nuostolis (pelnas) iš ilgalaikio materialiojo turto pardavimo	(26)	(155)
Nerealizuotas valiutų kursų pasikeitimo nuostolis (pelnas)	(48 909)	22 829
Apyvartinio kapitalo pasikeitimai:		
– prekybos ir kitos gautinos sumos	55 169	(130 835)
– mokėtinios sumos	83 094	17 654
– atsargos	(282 142)	(14 955)
Pinigų srautai iš įprastinės veiklos	285 742	190 699

Per 2007 ir 2008 metus neįvyko jokių reikšmingų nepiniginių sandorių.

Pinigų srautų ataskaitoje pajamas iš ilgalaikio materialiojo turto pardavimo sudaro:

	2008	2007
Likutinė vertė (9, 10 pastabos)	107	66
Pelnas iš ilgalaikio materialiojo turto pardavimo (6 pastaba)	26	155
	133	221

AB „LIFOSA“
AIŠKINAMASIS RAŠTAS (NEAUDITUOTAS)
2008 M. GRUODŽIO 31 D.

(Visos sumos lentelėse yra tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

20. SANDORIAI SU SUSIJUSIOMIS ŠALIMIS

Bendrovę kontroliuoja „Mineral and Chemical Company Eurochem“ (Rusija), kuriai priklauso 91,15 proc. Bendrovės akcijų. 2008 m. gruodžio 31 d. vienintelis „Mineral and Chemical Company Eurochem“ akcininkas ir galutinis naudos gavėjas, valdęs 95 proc. šios įmonės akcijų, buvo ponas Andrej Melničenko.

Kitos susijusios šalys yra „Eurochem“ grupės įmonės ir Bendrovės vadovybė.

Su susijusiomis šalimis įvyko šie sandoriai:

	2008		2007	
	Pardavimai	Pirkimai	Pardavimai	Pirkimai
OAo MXK „EuroChem“	-	35 235	-	-
„Eurochem Trading GmbH“	1 110 581	-	297 366	27 440
„Harvester Shipmanagement Ltd“	-	47 057	-	75 347
OAo „Kavdorskiy GOK“	8	709 739	-	132 286
OAo „NAK Azot“	-	90 228	-	46 642
	1 110 589	882 259	297 366	281 715

Lentelėje nurodytos susijusios šalys priklauso „Eurochem“ grupei. Sandorius tarp susijusių šalių sudaro žaliavų pirkimai („Eurochem Trading GmbH“, „Kavdorskiy GOK“, „NAK Azot“ ir OAo MXK „EuroChem“), transportavimo paslaugų pirkimas („Harvester Shipmanagement Ltd“) bei produkcijos pardavimas („Eurochem Trading GmbH“).

Taip pat 2008 m. buvo suteikta paskola susijusiai šaliai „Eurochem A.M. Limited“ (žr. 14 pastabą).

Sandorių su susijusiomis šalimis likučiai metų pabaigoje:

	2008		2007	
	Gautinos sumos	Mokėtinos sumos	Gautinos sumos	Mokėtinos sumos
„Eurochem Trading GmbH“	107 119	-	170 258	-
„Harvester Shipmanagement Ltd“	-	219	-	4 552
OAo „Kavdorskiy GOK“	-	90 512	-	6 807
OAo „NAK Azot“	-	2 877	-	4 253
„Eurochem A.M. Limited“	359 764	-	12 865	-
	466 883	93 608	183 123	15 612

Gautinų sumų likučiai apima gautinas sumas už parduotą produkciją („Eurochem Trading GmbH“) ir suteiktas trumpalaikes paskolas („Eurochem A.M. Limited“). Mokėtinų sumų likučiai apima mokėtinas sumas už nupirktas žaliavas (OAo „Kavdorskiy GOK“, OAo „NAK Azot“) bei pirktas pervežimų paslaugas („Harvester Shipmanagement Ltd“).

Pagrindinių vadovų darbo užmokestis

2008 m. Bendrovė apskaitė 3 739 tūkst. Lt išmokų pagrindiniams vadovams (2007 m. – 3 261 tūkst. Lt), kurias sudarė 1 617 tūkst. Lt atlyginimas (2007 m. – 1 699 tūkst. Lt), 1 234 tūkst. Lt premijos (2007 m. – 788 tūkst. Lt) ir 888 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokos (2007 m. – 774 tūkst. Lt). Vidutinis pagrindinių vadovų skaičius 2007 ir 2008 metais buvo 5.

**AB „LIFOSA”
AIŠKINAMASIS RAŠTAS (NEAUDITUOTAS)
2008 M. GRUODŽIO 31 D.**

(Visos sumos lentelėse yra tūkst. Lt, jeigu nenurodyta kitaip)

21. NEAPIBRĖŽTIEJI IR NEBALANSINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI

Neapibrėžtieji įsipareigojimai

Bendrovės gamybos proceso metu susidaro gipso atliekos. Pagal Aplinkos ministro įsakymą, Bendrovė parengė Atliekų tvarkymo veiklos nutraukimo atveju planą, tuo atveju, jeigu Bendrovė nutrauktų savo veiklą, bei įvertino tokiu atveju planuojamas atliekų sutvarkymo išlaidas, 2008 m. gruodžio 31 d. sudarančias 2 559 tūkst. Lt (2007 m. – 2 658 tūkst. Lt). Remiantis šiuo įvertinimu visai planuojamai sumai buvo gauta banko garantija iš SEB banko apribojant Bendrovės naudojimąsi 2 559 tūkst. Lt suma (11 pastaba).

Bendrovės ekonominių išteklių panaudojimas atliekų tvarkymui pagal aukščiau aprašytą planą yra Bendrovės visiškai kontroliuojamas ir nėra tikėtinas todėl, kad jis įvyktų tikrai Bendrovei nutraukus savo veiklą. Bendrovės vadovybė bei akcininkai neplanuoja likviduoti Bendrovės arba nutraukti prekybos numatomoje ateityje bei nenumato tokios situacijos, kad tai padaryti būtų neišvengiama. Remiantis tuo, finansinėse ataskaitose nėra suformuotas atidėjiny planuojamoms atliekų tvarkymo išlaidoms padengti.

Kapitalinių investicijų įsipareigojimai

Kapitalinių investicijų įsipareigojimai, susiję su ilgalaikiu materialiuoju turtu, dėl kurių balanso parengimo dienai buvo pasirašyta sutartis, tačiau kurie nebuvo pripažinti finansinėse ataskaitose, sudarė 1 170 tūkst. Lt (2007 m. gruodžio 31 d. – 3 807 tūkst. Lt)

Neapibrėžtieji mokesčiai įsipareigojimai

Mokesčių inspekcija nėra atlikusi pilnos apimties mokesčių patikrinimo Bendrovėje nuo 2003 metų. Mokesčių inspekcija gali bet kuriuo metu, per 5 iš eilės einančius metus po ataskaitinių mokesčių metų, patikrinti buhalterijos knygas ir apskaitos įrašus bei apskaičiuoti papildomus mokesčius ir baudas. Bendrovės vadovybei nežinomos jokios aplinkybės, dėl kurių galėtų iškilti potencialus reikšmingas įsipareigojimas šiuo atžvilgiu.

Emisijos teisės

Bendrovė dalyvauja anglies dioksido viršutinės ribos ir prekybos schemoje (angl. *cap and trade scheme*). Vyriausybė Bendrovei suteikia emisijos teises, kurių skaičius lygus viršutinei ribai. Teisės suteikiamos neatlygintinai. Nemokamai gautas emisijos teises Bendrovė apskaito nuline verte. 2008 m. Bendrovės faktinės emisijos sudarė 838 tonas (2007 m. – 612 t), 56 223 t emisijos teisių, gautų už 2008 m., likto nepanaudota ir neparduota (2007 m. – 3 289 t). Šių emisijos teisių rinkos vertė 2008 m. gruodžio 31 d. sudarė 2 999 tūkst. Lt (2007 m. – 0,2 tūkst. Lt). Pajamos, gautos pardavus nepanaudotas emisijos teises (už praėjusį laikotarpį) per 2008 m. sudarė 2 473 tūkst. Lt (2007 m. – 60 tūkst. Lt).

2008–2012 m. periodui Bendrovei suteiktas anglies dioksido emisijos į atmosferą kiekis sudaro 499 696 t, tame tarpe 2009 metams tenkantis kiekis sudaro 99 939 t.